
DESATERO ASOCIACE SOUKROMÉHO ZEMĚDĚLSTVÍ ČR

Komu je desatero určeno?

a) Členům Asociace

jako přehled koncepčních i aktuálních cílů naší stavovské organizace vycházejících z přijatých usnesení ASZ ČR.

b) Ministerstvu zemědělství/vládě

jako dokument, který konstruktivní cestou definuje hlavní požadavky a dlouhodobá stanoviska ASZ ČR včetně konkrétních návrhů řešení.

c) Politickým stranám

jako základ vlastní představy o zemědělství a venkovu nejen pro rok 2017 - bez populismu a s potenciálem řešit podstatu problémů.

d) Veřejnosti

k pochopení nezastupitelné role sedláků na venkově v širších souvislostech včetně jejich vlivu na budoucí podobu a charakter naší země.

Forma komunikace:

V pravidelných intervalech v roce 2017 a s ohledem na říjnové parlamentní volby ASZ ČR představí na tiskových konferencích jedno (nebo více) z uvedených témat. Bude se snažit jej popsat podrobněji a navrhnout konkrétní potřebná opatření. Na podporu svých tvrzení uvede dobré příklady z řad svých členů, popř. porovná situaci se zahraničím, kde to funguje. Každý bod bude průběžně upravován/doplňován o další požadavky podle přijatých usnesení nebo stanovisek Rady, předsednictva a členů odborných komisí.

***Klíčové pojmy pro veřejnost, které ASZ ČR dokáže věcně diskutovat,
a kterými se také liší od ostatních organizací:***

Svoboda – hrdost – odpovědnost – zkušenost - kontinuita

Vlastnictví – podnikání – sedlák - rodinná farma - venkov

Idea pro veřejnost:

Soudobý český i moravský venkov potřebuje spíše více svobody a hrdosti, než líbivou, ale krátkozrakou politiku založenou na špatně nastaveném pumpování dotací a na falešném ochranářství. Je třeba trvat na tom, že vysoká úroveň důvěry ve vlastní občany-podnikatele je nezbytná a respekt k selskému rozumu je skutečnou cestou ke snížení všudypřítomného státního dohledu a dnešní byrokracie neudržitelných rozměrů.

Ani po 27 letech politici nedokázali změnit problematický model socialistického zemědělství, který svými kořeny stále vězí v období násilné kolektivizace a který je v důsledku toho příčinou negativních přístupů k vlastnictví, hospodaření, přírodě i zdrojem negativních společenských jevů ve vztazích mezi lidmi navzájem i k obci, v níž žijí. **Je totiž založen na nepřirozeném kolektivistickém základě, který z principu neumožňuje rozvíjení individuální svobody a tím ani občanské aktivity a odpovědnosti. Tato skutečnost jasně pramení z dlouhodobě vytvářené iluze, kterou laická veřejnost v průběhu dlouhých desetiletí přijala, že kolektivní průmyslové, velkoplošné a jen na produkci orientované zemědělství je tím dobrým, co z období komunismu nakonec vzešlo. Systematicky a dlouhodobě se však pomíjí zcela zásadní a nezastupitelný společenský i ekologický význam rodinných farem pro jejich domovské obce a jejich obecní společenství. Stejně tak je téměř ignorována nezastupitelná role rodinných farem pro generační kontinuitu života na venkově.**

Rodinné farmy a vše, co se k nim váže, se tak prosazují pomaleji, než by bylo v prostředí SZP EU přirozené. To je třeba změnit. Další argumentací je třeba založit na konstatování, že venkov potřebuje především více podnikavých či jinak aktivních lidí – tedy řešením je podporovat nebo alespoň neomezovat motivaci jednotlivců a nezabývat se úporným prosazováním resortních koncepcí, které nemají potenciál nic změnit.

Chápeme, že současná struktura zemědělství je výsledkem historického vývoje a neděláme si iluze, že se může změnit do podoby běžné například v západoevropských státech a ani to není naším cílem. Respektujeme, že v českém zemědělství existují subjekty, které fungují na zcela jiných ekonomických i filozofických principech, než je rodinné hospodaření. Pokud nevznikly podvodem na vlastních nebo nedodržením či zneužitím restitučních zákonů, mají své nezpochybnitelné právo na svobodnou existenci. **Zároveň jsme však přesvědčeni, že státní a společenská podpora by měla prioritně směřovat právě k podpoře těch forem hospodaření, které naplňují i výše uvedený celospolečenský prospěch, který ze samé podstaty věci kolektivní podniky společnosti přinést nemohou.**

Naším cílem by tedy mělo být, aby veřejnost přijala myšlenku, že venkov a zemědělství v ČR potřebují takové změny, na jejichž konci budou rodinné farmy pevnou páteří českého zemědělství. Že tedy je v jejich zájmu, aby venkov tvořili reální lidé na svých statcích, kteří čelí společenským problémům či výkyvům na trhu lépe, než odosobněná kolektivní „výroba“, jejíž výstupy jsou převážně v produkční oblasti, zatímco společenský nebo ekologický vliv takovýchto podniků je spíše negativní. Jedině takový posun ve společnosti může vyvolat snahu politických subjektů o skutečnou změnu zemědělské politiky.

Asociace soukromého zemědělství ČR proto se znalostí podstaty těchto problémů, opřená o více než 25leté zkušenosti svých členů při obnově, rozvoji i předávání rodinného hospodaření, navrhuje veřejnosti některá opatření, která pozitivní cestou postupně povedou ke shora uvedenému cíli:

DESATERO ASZ ČR

1. Rodinné farmy - páteř českého zemědělství

Rodinné hospodaření je základním a funkčním modelem ve všech úspěšných a rozvinutých zemích v Evropě i ve světě. Kolektivní zemědělství založené pouze na technologickém a ekonomickém hledisku není valným přínosem pro společnost ani životní prostředí. Tomu by měla odpovídat i míra jeho podpory.

2. Svobodný sedlák - odpovědný občan

Základem pro rodinné hospodaření je svoboda vyvážená odpovědností. Jen tato kombinace může přinést pozitivní efekty nejen pro jednotlivce, ale i pro společnost jako celek. Stát musí garantovat podmínky pro svobodné a odpovědné rozhodování založené na nedotknutelnosti vlastnictví, nikoliv dohlížet na životy lidí a omezovat jejich právo svobodně žít a podnikat se svým majetkem na své farmě či statku.

3. Stát jako servis – úspěšný podnikatel

Zákony a úřady mají sloužit lidem, ne obráceně – zásadně zjednoduše podmínky k podnikání, protože přirozenou odpovědnost žádný zákon nenahradí.

Je třeba zásadně změnit přístup státu k občanům a podnikatelům zvláště. Není možné pohlížet na sedláky a podnikatele a priori jako na škůdce, zloděje a neplatiče daní. Je třeba, aby si celý státní aparát uvědomil, že je to přesně naopak. Je třeba tento přístup vyžadovat od nejvyšších politiků až po posledního úředníka. Jenom ve státě, který poskytuje svým občanům korektní a přívětivé služby, mohou fungovat úspěšnější podnikatelé, kteří produkují skutečné, a nikoliv virtuální hodnoty, a z jejichž daní potom tento stát a jeho úředníci žijí.

4. Drobné a střední podniky – doména venkova

Drobné a střední podnikání tvoří základ všech vyspělých ekonomik. Na venkově a v zemědělství to z podstaty věci platí dvojnásob. Je nezbytné, aby tento nezpochybnitelný fakt konečně našel také reálnou odezvu v praktických krocích politické reprezentace.

Malí a střední podnikatelé jsou k lidem blíží. Jejich komplexní podpora přináší zdravější konkurenci, větší dostupnost služeb i vyšší kvalitu a výběr pro spotřebitele.

5. Rodinné farmy – předpoklad generační kontinuity

To, co české zemědělství může skutečně zahubit, je nedostatek mladých lidí s jasnou motivací. Podpora rodinných farem je přirozenou cestou k jejich získání. Jen funkční generační vztahy zajistí předání potřebných hodnot, znalostí a majetku.

České rodinné farmy mají za více než čtvrtstoletí své novodobé existence leckde už i dvojnásobnou zkušenost s generační výměnou. Tato zkušenost jednoznačně ukazuje, že v případě úspěšných rodinných farem není generační nástupnictví problémem. Naopak je zcela zřejmé, že mladí lidé, kteří na takových farmách vyrostli, vidí v jejich dalším rozvíjení svou životní šanci a výzvu založenou na přirozené odpovědnosti a úctě k dílu předků. Reálné příběhy ze soukromých farem dokládají, že se

nejedná o prázdné fráze, ale přirozený životní běh založený na křesťanských principech a staletými ověřených tradicích.

V tomto přístupu je prakticky jediná reálná šance, jak udržet mladé lidi nejen v zemědělství, ale také na venkově.

6. Dotace nejsou sociální dávky ani podpora produkce

Je třeba zásadně změnit prezentaci a vnímání dotací poskytovaných do zemědělství. **Dotace nejsou sociální dávkou nebo almužnou, ale platbou státu za služby, které si od zemědělce objednal.**

Peníze daňových poplatníků pro přímé platby zemědělcům i z Programu rozvoje venkova musí pomáhat k řešení příčin problémů, ne k jejich udržování a prohlubování.

Stát musí prostřednictvím politické reprezentace jasně formulovat cíle, kterých chce prostřednictvím dotací dosáhnout a definovat tak onu společenskou objednávku, za kterou bude zemědělcům platit. Cesty k dosažení těchto cílů a odpovědnost za jejich provedení musí stát v maximální míře nechat na zemědělci. Stát má kontrolovat výsledek, nikoli plýtvat miliardami na armády zbytečných úředníků kontrolujících bizarní hlášení, tabulky a výkazy. Takový přístup v konečném důsledku nejenom maří přirozenou aktivitu lidí, ale také z nich vychovává neloajální občany, kteří nemohou mít důvěru k vlastnímu státu a jeho institucím.

7. Méně zákonů a byrokracie – větší prostor pro podnikání

Podnikání v zemědělství je doslova rdoušeno nespočtem nesmyslných předpisů, regulací, nařízení a kontrol. Zejména pro rodinné farmy, které nemají k dispozici administrativní zázemí jako velké podniky, to představuje naprosto neakceptovatelnou byrokratickou zátěž. Žádný jiný obor v celé ekonomice není tak socialisticky sešněrován, jako je tomu v případě zemědělství, přičemž je prakticky vyloučeno, aby se kterýkoliv podnikatel ve spleti předpisů nejen plně orientoval, ale zejména, aby je bezesbytku plnil. Výsledkem je opět snižování loajality občanů ve vlastní stát, ale především také omezení přirozené aktivity lidí.

Zcela lichý je argument „Berete dotace - musíte se podrobit“, protože řada předpisů a nařízení je často v přímém rozporu nejen se zdravým rozumem, ale také mezi sebou navzájem, stejně jako s oficiálními cíli, kterých se těmito právními akty má dosahovat. V zemědělském sektoru platí nejen spousta škodlivé a kontraproduktivní legislativy, ale také existuje a svou zbytečnou činnost vykonává i řada státních institucí.

Jedinou cestou, jak tento neblahý stav napravit, je nikoliv přijímání nových zákonných předpisů, ale naopak jejich rušení a redukce.

Jedině ve svobodném podnikatelském prostředí s dostatečným prostorem pro odpovědné rozhodování každého podnikatele – sedláka se může rodit hospodářský i sociální úspěch.

8. I my jsme Evropská unie

Čeští politici a úředníci se velmi rádi a často zaklínají požadavky Evropské unie na různá legislativní či byrokratická opatření stejně jako nutností akceptovat Společnou zemědělskou politiku EU.

Tu však velmi často aplikují v přímém rozporu se samotnou základní filozofií této politiky. Zemědělství téměř celé EU, a zejména těch nejúspěšnějších zemí, je totiž založeno na modelu rodinných farem,

čemuž přirozeně odpovídají i základní principy a nástroje Společné zemědělské politiky. Jsou to nástroje koncipované pro individuální rodinné farmy, nikoliv pro anonymní či kolektivní velkopodniky.

Namísto toho, abychom SZP využili k podpoře nutné změny nevyhovující struktury českého zemědělství, naši úředníci a politici raději evropské předpisy často uplatňují nad rámec skutečných evropských požadavků, překrucují je směrem k vyšší byrokratičnosti či ve prospěch konzervace současného stavu a v konečném efektu tak napomáhají udržování socialistického venkova.

To je nutné radikálně změnit. Stejně tak je nezbytné, aby naše reprezentace v EU byla schopna prosazovat naše skutečné zájmy a ovlivňovat v tomto směru evropskou politiku. V EU jsme více než deset let a neměli bychom se spokojovat s rolí druhořadého člena.

ASZ je zapojena do řady evropských nevládních farmářských struktur a svými kontakty, znalostmi i aktivitami bude této snaze ze všech sil nápomocna.

9. Zemědělské podnikání musí stát na více nohou

Zemědělství a jeho ekonomika jsou ze své podstaty extrémně závislé na přírodních podmínkách a jejich výkyvech. Místo neustálého hašení krizových situací formou různých kompenzací za sucho či mokro je třeba maximálně podporovat diverzifikaci zemědělského podnikání. Ta je mimořádně efektivní právě u rodinných farem, kdy i zdánlivě zanedbatelná doplňková činnost dokáže vyrovnat výkyvy v zemědělských příjmech a zabezpečit životní úroveň farmářské rodiny i jejich případných zaměstnanců.

Na mnoha příkladech je zřejmé, že v tomto směru je fungování rodinných farem zcela bezkonkurenční a nezastupitelné. Aktivita postsocialistických kolektivních podniků se v tomto směru absolutně nedají srovnat.

Právě doplňkové aktivity rodinných farem přinášejí užitek nejen farmáři a jeho rodině, ale také venkovu jako celku, protože vhodně a přirozeně doplňují jeho infrastrukturu a služby, zlepšují krajinu, a především obohacují život a vztahy lidí a udržují je na venkově.

Podpora takovéto přirozené a zdravé diverzifikace je jedním z nejefektivnějších nástrojů, jak rozvíjet a obohatit český venkov.

10. Sedlák - moderní podnikatel s hlubokými kořeny

Sedlák přirozeně lpí na tradicích, mezigeneračních hodnotách, příslušnosti ke své obci a krajině. Avšak má-li být úspěšný, musí, jako každý podnikatel, neustále sledovat nejnovější trendy a novinky ve svém oboru a využívat je ve své každodenní praxi.

Kombinace těchto dvou faktorů činí z dnešního sedláka či farmáře moderního podnikatele, který se úspěšně pohybuje v moderním světě.

Je třeba neustále pracovat na tom, aby široká veřejnost pochopila, že sedlák či farmář není žádný přežitek či rarita, že to není sedřený podivín žijící zaostalým způsobem v polorozpadlém statku, ale že český selský stav je znovuzkříšená komunita moderních lidí, která je schopna výrazně obohatit celou českou společnost.